

Беседа Светог Владике Николаја Жичког

РОЖДЕСТВО

Јеванђеље о Небесном Хлебу у слами

Лк 2,1-20. Зач. 5.

У то време владаше земљом Ћесар Август. Његово јединоначалство на земљи беше слика Божјег јединоначалства у обе васељене: у духовној и материјалној. Многоглава аждаја власти, која од почетка греха трује народе на земљи, беше остала само с једном главом. Сви познати народи и племена земна покораваху се Августовој власти, посредно или непосредно, било шаљући му само свој данак било пак признавајући римске богове и римске чиновнике. Борба око власти беше утихла за неко време, и јединовлашће над светом беше потпуно у рукама Ћесара Августа. Над њим не беше ни човека ни — Бога. Јер и сам он беше проглашен за бога, и његовом лику приношаху људи жртве: заклане животиње и кадове. Од кад свет постоји смртан човек није се дигао до веће моћи од Ћесара Августа, који је владао без такмаца васцелим светом; и, ваистину, од кад свет постоји није се човек, створени од живог Бога, спустио био на само дно ништавила и очајања него тада када је почео обожавати римскога Ћесара, човека са свима немоћима и слабостима људским, са веком једне врбе, са стомаком, цревима, цигерицом и бубрезима, што је све кроз неколико десетина година претворено у црвоточни смрад и бездихани прах; човека, најзад, чији су кипови по свој царевини надтрајали његов живот, његову силу и његову царевину.

У то време спољашњег мира и унутрашњег очајања родио се Господ Исус Христос, Спаситељ рода људског и Обновитељ све твари. Зашто се он не роди као син веле-моћног Ћесара, па да свету једним указом, одједанпут, наметне нову веру, без муке и понижења, без крви и трнова венца, без крста и мрачнога гроба? Јединовластни Ћесар могао је све, па је могао наредити, да се једнога дана полупају сви идоли у царству, да се прекине поклоњење лажним боговима, и да се установи вера у једнога јединога живог Бога, Створитеља неба и земље. Нашто је требало Христу Господу да се роди у једном непознатом племену, израиљском? и у једном непознатом селу, Витлејему? и од једне непознате девојке, Марије? Зар је то мудро било, да се Спаситељ света роди у таквој низини, да проживи, пострада, умре и васкрсне, па да тек након пола столећа од Његовог доласка у свет, велико римско царство начује за Његово име? Зар Он не би брже и боље успео, да се родио у престоници света, у раскошном граду Риму, у двору Ћесаревом? Па да је звезда источна засјала над Римом? Па да су ангели Божји запевали песму мира и добре воље над злаћеним кровом царског двора, те да их чују највећи великаши овога света, и чувши да се одмах обрате Христу као Богочовеку и Спаситељу? Па да Христос на Палатину, као дечак, обрати све синове великашке Своме Јеванђељу? И да на Форуму римском изговори своју славну беседу о Блаженствима, и тиме омекша срца свих грађана двомилионог града Рима? Па указ за указом, указ за указом, и нова вера да буде утврђена, и царство небесно на земљи установљено, и Христос зацарен не на престолу некаквога пастирског цара Давида него на престолу велемоћног Ћесара Августа?

Шта би се рекло на ово? Ми велимо, да је све ово једна смешна лудост. Нека нам Господ опрости, што изрекосмо ову лудост, но ми је изрекосмо с добром намером — ради поуке

оних којима ова лудост може пасти на ум и на срце при размишљању о рођењу Господа Исуса. Да би смо разбили ову лудост — што није теже учинити него одувати пухор са жара — ми ћемо одмах подсетити, да је Бог створио првог човека из превелике љубави, и биће овога засновао на два начела: на слободи и на смиреној послушности. Слобода се састојала у томе, што је човек могао располагати целим Рајем по својој вољи, јести од сваког рајског плода и управљати животињама како је хтео. Смирена богопослушност пак требала је бити сталним регулатором слободе човекове. Јер једини је Бог савршен у слободи, и не потребује никаква регулатора, пошто Он не уме и не може погрешити. Смирена послушност надокнађавала је човеку његово несавршенство у мудрости и љубави, тако да је он са дарованом му од Бога слободом и са драговољном смиренопослушношћу пред Богом био, као створење, потпуно савршен. Своју слободу Адам је окушао у Рају на милионе створења и ствари; — није ли то доказ бескрајне љубави Божје? А своју смиренопослушност Адам је имао да опроба на једној јединој заповести Божјој и на једном једином предмету у Рају, на дрвету познања добра и зла. Није ли и то доказ бескрајног Божјег човекољубља и снисхођења? Но чим су се Ева и Адам приближили дрвету пробе, они су сагрешили: њихово смирење обратило се у гордост, њихова вера у сумњу, и њихова послушност у непослушност. И тако је савршени створ Божј и изгубио равнотежу и ума и срца и воље, јер је помислио зло и пожелео зло; а самим тим он је одгурнуо водећу руку Божју, и пао у мртвачки загрљај Сатанин. Ту је кључ и објашњење свих догађаја у човечанству, па ту је кључ и објашњење и зашто се Господ Исус није родио у Риму као син Ћесара Августа, и зашто није наметнуо Своју спасоносну науку свету царским указом и силом. Кад се дете отргне мајци из руку и отисне у бездан — која се мајка облачи у свилу и прави мермерне степенице, да се спусти на дно бездана и спасе своје дете?

Бог је могао окружити дрво искушења у Рају огњеним пламеном тако, да му Адам и Ева не би могли никада приступити. Но где би онда била слобода чаробног бића Божјег, човека, малог Бога? Где разлика овога од осталих, неслободних створења?

Бог је исто тако могао учинити, да се Спаситељ роди у Риму, да се назове сином Ћесаровим, и да указом — што ће рећи мачем и огњем, као Мухамед — наметне човечјем роду нову веру. Но опет — где би била слобода чаробног бића Божјег, човека, малог Бога?

Бог је могао изабрати још краћи пут. Он је могао и не слати у свет Сина Свог Јединородног, него само пустити једну читаву војску ангела Својих светих, да заблеште блеском својим и затрубе широм и дужом земље; и људи би у страху и трепету попадали на колена, познали би Бога истинога, и одбацили би мрачно идолослужење. Но опет — где би била онда чар слободе људске, и чар смирене послушности пред Створитељем? Где разумна душа људска? Где љубав и где синовство?

Господ Исус имао је да покаже као сунце јасно четири ствари, које је заблудели и помрачени човек био предао заборавау, и то: синовску смиренопослушност човека према Богу, очинску љубав Бога према човеку, изгубљену царствену слободу човека, и, најзад, царствену моћ Бога.

Синовску смиренопослушност показао је Господ Исус уопште тиме што је одлучио родити се као човек у телу. Јер понижено тело човечје било је за Њега још пониженија пећина од пећине витлејемске. Осим тога, Он је показао Своју смиренопослушност тиме, што се родио у прескромној средини и ништим условима живота: у малопознатом народу, у још мање познатом селу, и од мајке, свету сасвим непознате. Нови Адам требао је да излечи старога

Адама од непослушности и гордости. Лек се састојао у послушности и смирењу. Зато се Господ није јавио свету из гордога Рима него из Витлејема, и не од самообожаване куће Августове него од покајане и смирене куће Давидове.

Очинску љубав Бога према човеку Господ Исус показао је страдањем са људима и за људе. Како би могао Господ показати љубав Божју толиким страдањем, да је рођен у Риму, у двору Ћесаревом? Онај ко наређује и указима влада, тај сматра страдање понижењем.

Царствену слободу човека над природом, над Својом телесном и душевном природом, као и над свом физичком природом унаоколо, Господ Исус показао је Својим истрајним постом, Својом неустрашивошћу пред свим опасностима и неугодностима живота, и Својим божанским чудима, којима се очитовала Његова потпуна власт над природом.

Царствену моћ Бога над животом и смрћу Господ Исус је показао нарочито Својим славним и самомоћним васкрсењем из гроба.

Да се Он родио у Риму, као син Ћесара Августа, ко би поверовао у Његов пост, у Његова чуда, у Његово васкрсење? Не би ли свет рекао, да је то све оглашено, разглашено и надувано моћном агитацијом и царским благом?

И најзад мора се рећи: и смирењу Божјег Сина има једна граница. Ту границу чини грех. Кроз такву нечистоћу, духовну, моралну и телесну, какву је представљао Рим и ћесарски двор у Риму, Бог није могао сићи у свет. Онај, који је имао очистити човечанство од нечистоте греховне, морао се родити у чистоти, невиности и безгрешности.

Отуда је јасно, дакле, да мудрост Божја, показана при рођењу Спаситељевом — наиме: при избору народа, племена, места и мајке — тако је неисказиво велика као и мудрост Божја при првом створењу света. Све што Бог ради, ради не као волшебник но као домостројитељ. Он лагано зида, али зида на чврстом темељу. Он сеје и чека. да никне трава, па да трава уцвета, и најзад да усев донесе плода. Он трпељиво сноси хиљаде времених пораза, да би дошао до једне вечне победе.

У то време нареди Ћесар Август попис целог света. И свако је морао поћи у свој град да се упише. Каква гордост господара света! И какво понижење људи! Све што Сатана употребљује на понижење Божје, окреће се мудрошћу Промислитеља на његово сопствено понижење, а на славу Божју и на корист домостројства спасења људског. Једновлашћем Ћесаревим над светом Сатана је циљао на понижење Бога, но то једновлашће Бог је употребио на васпостављање мира на земљи у ономе часу, када је се Цар мира имао јавити човечјем роду. Свеопштим пописом људи Сатана је хтео обелоданити робовање свих људи једноме обоготвореном човеку, но тај попис Бог је употребио на испуњење пророчанства о рођењу Спаситеља у Витлејему (Сравни с *Теофилактом*).

Тада пође и Јосиф из Галилеје из града Назарета у Јудеју у град Давидов који се зваше Витлејем, јер он бејаше из дома и племена Давидова. Од Назарета до Витлејема пешак путује скоро три пуна дана. Но како је света Дева била трудна, може се веровати, да је божанска фамилија провела још и више времена док је стигла у град Давидов. Како заморан и мучан пут! Најпре ход кроз дугу и монотону равницу галилејску, па онда пењање и спуштање уз и низ планине самаријске, па онда пипаво и пажљиво корачање кроз кршну и суху Јудеју. Ако се на тако дугом путу, поред умора, не трпи глад, извесно је, да се трпи жеђ. Свега два три водопоја на целом том путу! Но може се замислити, колика је гомила народа чекала и гурала се код сваког тог водопоја у време светског пописа! Али послушни и смирени Господ долази у свет на трнову стазу, и почиње ходити овом још у утроби Матере Своје. Наређује Ћесар, да

му се сви поданици попишу, и Он, ком су серафими поданици, ходи послушно да се упише као поданик трулога Ћесара земаљскога. Пре него што је рекао Своме Претечи и рођаку Јовану: *треба нам испунити сваку правду* (Мат. 3, 15), Он је то већ и делом показао још у утроби Матере Своје. И пре него је изрекао људима поуку: *подајте ћесару ћесарево* (Лк. 20, 25), Он ју је буквално испунио још пре него је изишао из утробе Матере Своје.

С Маријом испрошеном за њега женом, која беше трудна. Славни јеванђелист Лука, учен и по светској мудрости и по Духу Светоме, нарочито брижљиво истиче факт надприродног зачећа свете Деве. За све оне, које може да мучи сумња у овој ствари, јеванђелист Лука је добро дошао као помоћник њиховој савести. Свети Лука је био лекар; најпре лекар телесни, физички, па тек доцније лекар духовни. Као учени физикус и лекар телесни он је морао знати, шта од шта може бити у свету телесном. Но он је имао колико увиђавности толико и храбрости, да утврди и објави писмено један небивали догађај, где се виша духовна сила умешала у законе физичке, и где се један живот зачео на изузетан, нетелесан начин. Такво сведочанство једнога лекара заиста је од неоцењиве важности. На девојачком зачећу Марије највише се задржава свети Лука од свих јеванђелиста. Он нам најпре надуго описује разговор архангела Гаврила са светом Девом (1, 26—38). Он нам сада говори, да је Јосиф ходио у Витлејем да се упише са Маријом, *испрошеном* за њега женом, кој а већ беше трудна. Говорећи о родослову Господа Исуса он нам прича: *и тај Исус имаше тридесет година кад поче* (учити), и беше *као што се мишљаше*, син Јосифа, сина Илијина (3, 23). То јест: као што свет мишљаше, а уствари он не бејаше син Јосифов но Син Божји. Заиста је предивно и човекољубиво Провиђење Божје! Ради домостроја спасења људскога Оно обраћа гонитеља Хришћанства Савла у нај већег бранитеља Хришћанства Павла, и телесног лекара Луку у највећег сведока једнога духовног догађаја у свету.

И ако је Јосиф од колена Давидова, а Давид из града Витлејема, ни Давид ни Јосиф, његов последњи потомак, немају ниједнога сродника у Витлејему. Јосиф долази у Витлејем, у *свој град* по историји и по духу али нипочему више. Ниједног сродника, да га прими; ниједног пријатеља, да му укаже гостољубље. *У гостионици не беше места.* Приватне куће су туђе куће, у којима туђинци дочекују своје сроднике и пријатеље. Тамо - амо, није се имало куда него у једну пештеру, где су пастири затварали своја стада!

Јудеја је пуна таквих пештера. Ту су пештере пророчке, пештера Манасијина, пештера светог Саве Освећеног, пештера светог Харитона Великог, пештера свете браће Хозевита, пештере над Мртвим Морем, у кој има се Давид скривао од Саула, пештере под Гором Искушења; и осим тих и других пештера, које су због славе витлејемске пештере обасјане славом светитељском, постоје многобројне друге пештере, у које и дан данас бедуини чобани затварају своју стоку, о чему се сваки путник по Светој Земљи може лично уверити.

Ироди сина свога, Првенца, и пови га, и метну га у јасле. И овде, као и у Јеванђељу светога Матеја, треба одвојити реч *Првенца* од претходне речи *свога*. Јер се не мисли на првенца свете Деве него на божанског Првенца. Сина Божјег Јединородног, који је у новом стварању *Првенац међу многим браћом својом* (Рим. 8, 29). Мистични Првенац у царству Тројичином у вечности, и историјски Првенац у цркви Божјој, у видљивом и невидљивом царству Божјем.

Пови га и метну га у јасле. Боље чиста слама него прљава свила. Колико су и колико безгрешније јасле од дворова Ћесаревих, и пештера овчија од Рима, престонице свесветскога царства! Нека слаткога Младенца у пештери и јаслима! Волови и овце не знају за грех, а и пастири знају за грех мање од осталих људи. Господу Исусу је светло тамо, где је безгрешно,

и топло тамо, где грех не леди груди. Ко зна, колико је пута млади син Јесејев, Давид, свраћао у ту пећину! Одатле је он пошао у бој против Голијата, и убио овога до зуба наоружаног једним камичком из праћке. У тој пећини лежи сада Младенац по људском закону из племена тог истог пастира Давида; и Он ће поћи против једног страшног голијата, против Сатане, који царује у Јерусалиму у лицу голијата Ирода, а у Риму у лицу голијата Августа, а у васцелом свету у виду голијата Греха, и највећег од највећег Голијата — Смрти. Сва Сатанина војска до зуба је наоружана; и засмејаће се кад види Исуса где иде против ње са једним привидно ништавним оружјем, као што се први голијат засмејао Давиду и његовој праћки са камичком. Исусово победно оружје е биће ј ош мекше од камичка. Оно ће бити од дрвета — дрвени крст.

Била је ноћ и тишина ноћна. Уморни путници, поданици Ћесареви, одмарали су се и крепили тврдим сном. Само су били будни пастири, *који чуваху ноћну стражу код стада својега*. Витлејемска пештера тада је морала бити ван града, иначе би невероватно било, да су се пастири из околине могли њоме служити. Но доцније, када је та славна пештера постала главном знаменитошћу Витлејема, она је била већ окружена градом. На пола сата низбрдицом од Витлејема и данас постоји сеоце, названо Пастири или Пастухи по руски. По традицији ту на том месту стражили су пастири код стада свога. Да су пастири били удаљени од пештере и од Витлејема, види се из њиховог договора после појаве ангела: *хајдемо до Витлејема, да видимо то што се тамо догодило*.

На том месту, дакле, по истинитој традицији, јави се стражећим пастирима ангел Божји, *и слава Господња обасја их и уплашише се врло*. Прекрасна је слава Божја, која обасјава и ангеле и праведнике! И у смртном телу неки су се и раније удостојили да виде светлост славе Божје. Тако пророк Језекиљ говори о свом сопственом виђењу: „*и видех као јаку светлост, и у њој унутра као огањ наоколо... Као дуга у облаку кад је киша, така на очи бијаше светлост унаоколо. То бијаше виђење славе Божје на очима, и кад видех падох на лице своје*“ (Јез. 1, 27-28). Али ангел из тог небесног пламена умири пастире речима: „*Радујте се, јер гле јављам вам велику радост, која ће бити свему народу. Јер вам се данас роди Спас који је Христос Господ, у граду Давидову. И ето вам знака: наћићете дете повијено где лежи у јаслама*“. При Новоме Стварању ангели иду као предстража Створитељу. Ангел се прво јавио светој Деви Марији, па онда праведном Јосифу, па сада пастирима, па ће се онда јавити мудрацима са Истока, све сходно чистоти и домостројној потреби. Свету Деву моћни архангел ословљава речима: ***радуј се!*** Пастирима исто тако говори: *јављам вам. радост велику*. Кад мудраци видеше звезду над пећином *обрадоваше се веома великом радошћу*. Христос је у суштини радост неисказана. Он долази ка сужњима у тамници, да их ослободи, може ли бити веће радости онима, који Га познаду? И они, који објављују Његов долазак, долазак пријатеља и ослободитеља, шта истинитије могу рећи о ретком посетиоцу тамнице него да је Он радост, и да иде радост, и да је дошла радост?

И тек што је то изрекао ангел Божји, око њега се обре *мноштво војске небесне, која хваљаше Бога*. Само је Господ Бог савршенији у красоти од ангела. Само је Његов глас слађи и животворнији од гласа ангелскога. Велики Исаија је слушао тај преумилни глас ангелски кад се певало: ***свјат, свјат, свјат је Господ над војскама, пуна је сва земља славе Његове*** (Ис. 6, 3). А највећи тајновидац Новог завета, Свети Јован јеванђелист, пише о свом виђењу ангела: *и видех, и чух глас ангела многих око престола.. и беше број њихов хиљаде хиљада* (Отк. 5, 11).

Таква се величанствена слава небесна открила и простодушним пастирима витлејемским. До тада су ту славу могли видети само изабрани појединци, и ово је први случај, који Свето Писмо саопштава, да једна цела група смртних људи на јави види и чује бесмртну војску ангелску. То је знак, да је са доласком Христа на земљу небо широм отворено за све људе, који с чистим срцем желе небо.

Но ово јављање ангела донесе и другу новост, дотле непознату људима и несаопштено у Светом писму. То је нова песма, коју ангели певају. Велики Исаија је чуо где ангели певају: *свјат, свјат, свјат Господ!* То је песма искључиво хвале Бога. Но сада ангели пред пастирима певају једну нову песму, која би се могла назвати: програмном химном спасења. Та нова песма гласи:

***Слава на висини Богу,
мир на земљи,
међу људима добра воља!***

Кад људи на првом месту и радосна срца славе Бога на висини (а не некаквога људског бога на земљи у низини), онда је последица тога мир на земљи, а последица обојега — добра воља међу њима. Господ Исус и дошао је на земљу, да би сва земља уздигла славу Богу на висини, те би се тако установио мир на земљи и добра воља међу људима. *Ја сам Господ Бог, који творим мир* (Ис. 45, 7). Док је праотац Адам непрестано, срцем и устима певао славу Богу изнад себе, дотле је земља његовог бића била у миру, тј. његово тело нису распињале никакве жеље ни страсти, но било је савршено у хармонији са душом и духом; и дотле је он био испуњен добром вољом, тј. љубављу како према своме Творцу тако и према свима створењима Божјим око себе.

А када је учинио грех, стегнуло се срце његово од страха, замукла су уста његова од ужаса, немир је испунио све биће његово, и зла воља узрасла је у њему брзо као сан, зла воља и према Богу, и према жени својој, и према свима бићима у Рају, и према самоме себи. Он се тада осетио наг и почео се крити од лица Божјега. — Од Адамова греха па све до Христа само су поједини праведници као: Авел, Енох, Ној, Аврам, Исак, Јаков и други, умели и могли славити Бога на висини, имати мир у земљи тела свога и добру вољу према људима. Остали људи су били вечито подељени у слављењу разних богова у низини, на земљи, у слављењу разних фантазија или идола, или самих себе, обоготворених. И настао је бој и свађа међу људима, које божанство треба славити? Од неслављења истинитога Бога, и слављења лажних, измишљених богова, дошао је немир на земљу, на сву земљу, а од обојега опет зла воља међу људима, која је од живота људског створила вавилонску пометњу и паклени огањ.

При Новом Стварању треба успоставити оно троје, што је Адама чинило срећним у Рају. Зато при рођењу Новог Адама, Господа Исуса, ангелска војска пева програмну химну спасења: *Слава на висини Богу, мир на земљи, међу људима добра воља!*

Зато сви апостоли у посланицама својим одају славу и хвалу Богу на висини, а апостол Павле узвикује: *Он је мир наш* (Еф. 2, 14). Сви светитељи Божји пак, од почетка, уче нас, да се добра дела не цене количином дарова него добром вољом. „Јер за Бога нема богатије жртве од добре воље“, вели свети Григорије Двојеслов (Бес, на Еванг., књ. I, Бес V).

После овога догађаја, јединственог у историји људској и достојног само Господа Спаситеља, ангели се скрише од очију људских, и оставише пастире у радосном чуђењу.

Хајдемо до Витлејема, рекоше пастири један другом, *да видимо то што се тамо догодило што нам каза Господ*. Зашто не кажу ангел него Господ? Зато што се ангел Божји појавио у таквој величини, сјају и красоти, да ум људски никад не би могао замислити ни самога Господа Сведржитеља ни у већој величини, ни у сјајнијем сјају, нити у краснијој красоти. А осим тога у Светом писму се чешће ангел Божји назива Господом. То долази отуда што су прави Израиљци били строги у вери у Јединога Бога, те све што су сазнавали преко ангела сматрали су да долази од самога Бога.

Да видимо то што се тамо догодило. Пастири не веле: да видимо *да ли се* тамо то догодило. Они немају ни најмање сумње, да се морало догодити то што им је Господ у таквој слави открио. Њихова проста срца уопште мало знају за сумњу. Сумња се гнезди највише у срца нечиста од греха и страсти.

И дођоше брзо, и нађоше Марију и Јосифа и дете где лежи у јаслама. Можете замислити, како су брзо морали јурити пастири уз узбрдицу ка Витлејему! Радост их Је била окрилатила. И они су ускоро већ били у друштву свете фамилије. У пештери где су они затварали своја стада нашао је себи конак Онај, коме је сва васиона тесна; у јаслима где су они полагали храну својим овцама лежао је повијен Небесни Хлеб (Витлејем или — по јеврејски — *ВеПећет* значи *дом хлеба*). Тајанствени смисао тога назива обелодањен је рођењем Господа Исуса, Небеснога Хлеба, у томе месту, који животом храни све што живи. Огризине сламе, које су остале од оваца, служиле су за постељу Ономе, који од створења првога света седео на пламеним херувимима. Јеванђелист вели: нађоше *Марију* и Јосифа. Обично се увек помиње прво отац па мајка, и дан данас тако, а тим пре у то време, када се жена сматрала као споредно биће уз човека. Међутим јеванђелист помиње прво Марију, преко обичаја свију времена. То јеванђелист чини намерно, да би истакао Богоматер као јединог родитеља Спаситељева на земљи. Јер Јосиф није муж Маријин него само помоћник њен и заштитник.

А кад видеше казаше све што им је казано зато дете. И сви који чуше дивише се томе што им казаше пастири. Имали су пастири ваистину шта и причати. Њихове су очи виделе, што мало које смртне очи на земљи виде, и њихове су уши чуле, што мало које смртне уши чују. И *сви* који чуше дивише се. То се не односи, значи само на Марију и Јосифа, иначе се не би рекло - *сви*, него и на још неке друге у околини пештере, у Вителејему, којима по Промислу Божјем пастири открише ову пречудну тај ну небесну.

А о пресветој Марији јеванђелист Лука каже: *А Марија чуваше све речи ове и слагаше их у срцу своје*. Јеванђелист је неизмерно пажљив према благодатној Деви. Он увек прати срце њено и мери утиске на то најнежније срце, венчано једино са Духом Божјим. Она слушаше све речи, које небо и земља говораху о Сину њеном, и слагаше их у срце своје. Доћи ће време, када ће она отворити уста своја и изнети благо из скровишта срца свога и исказати све тај не, од којих ће се поучити и јеванђелисти и апостоли. Доћи ће време, када ће она бити апостол апостолима и јеванђелист јеванђелистима. То ће бити после прослављења Сина Њеног. Када Првенац сломи гроб и васкрсне, тада ће се апостоли запитати међу собом још једанпут: ко је Он? Кога ће питати о томе? Њу, једино Њу на земљи. И она ће им тада исказати све у срцу сачуване речи, како речи архангела у Назарету тако и речи пастира у Витлејему, тако и многе,

многе друге речи и тајне, које је само она могла дознати из најближег додира са Учителем апостола.

И тако Господ Исус роди се не у Риму и у ћесарском двору, да буде господар света помоћу силе и оружја, него међу пастирима, да тиме означи главни карактер мирољубиве службе Своје у свету. Као што пастир милује и негује овце своје, тако ће Он да милује и негује све људе. И као што пастир брине о једној болесној или изгубљеној овци више него о деведесет и девет здравих и неизгубљених оваца, тако ће и Он да брине више о грешницима него о праведницима, т.ј. више о људима него о ангелима. И као што пастир зна сваку овцу своју, и свака овца познаје пастира свога, тако ће бити и са Њим, Архипастиром, и Његовим словесним, човечјим стадом. И као што пастири добро стражаре над својим стадом ноћу када цео свет безбрижно спава, тако ће Он, Пастир Најбољи, да проводи многе и многе ноћи, пуне ужаса и искушења, стражарећи над људским стадом и молећи се за њу смиреној послушности Оцу Свом небесном.

Сваки догађај у Његовом животу читаво је једно Јеванђеље. И онда, када се тек родио и када још није могао ни отворити уста своја да каже једну реч, Он је самим начином, местом и средином Свога рођења дао човечанству читаво једно Јеванђеље.

Он се није могао родити у царском двору, јер његов задатак и није, да буде цар земаљски и да влада земљом. Његово Царство није од овога света, тмурнога као облак и пролазнога као сан. Он се није могао родити као син цара земаљскога, јер његов метод није могао бити мач и огањ, и указ и сила, него благо лечење болесних и лагано враћање на пут здравља. Догађаји Његова живота не противрече науци Његовој, него обратно: они потврђују речи Његове. Његов живот са Његовим речима сачињава Његову науку, Његово спасоносно Јеванђеље. Све је тако премудро што се збило с Њим при Његовом доласку у овај свет, да језик људски не може исказати. Зато смирено и послушно поклонимо се Божјој Премудрости, која не само задовољава наш људски ум него и испуњава срце наше радошћу, па испуњени радошћу поновимо анђелску песму: слава на висини Богу, мир на земљи, и међу људима добра воља! Слава Сину Јединородном, на небу и на земљи, на херувимском престолу на небу и у витлејемској слами на земљи, заједно са Оцем и Духом Светим, Тројици једнобитној и неразделној, сада и навек, кроза све време и сву вечност.

Амин.